

فصل پنجم

توانمندی‌های استان گیلان

درس دوازدهم گردشگری در استان

شکل ۱-۵- الف - سواحل زیبای گیلان

شکل ۱-۵- ب - قایقرانی

شکل ۱-۵- ج - جشنواره مجسمه‌های شنی در سواحل گیلان

استان گیلان یکی از مراکز مهم گردشگری در ایران است. این استان دارای امتیازهای قابل توجهی برای جذب گردشگر است که به چند مورد آن اشاره می‌شود. از جمله: آب و هوای مناسب، تنوع ناهمواری و پوشش گیاهی، تنوع چشم‌اندازهای انسانی و موقعیت نسبی مناسب برای جذب گردشگران داخلی و خارجی.

جاذبه‌های گردشگری در گیلان

جاذبه‌های گردشگری استان را می‌توان به جاذبه‌های طبیعی، تاریخی و یادمانی، زیارتی، فرهنگی و اقتصادی طبقه‌بندی کرد:

۱- جاذبه‌های طبیعی

الف) سواحل: ماسه‌ای بودن بخش عمده‌ای از سواحل و نزدیکی به جنگل از ویژگی‌های سواحل گیلان است. در نواحی تالش، جنگل با فاصله اندکی از ساحل قرار دارد و این زیبایی طبیعی جنگل را دوچندان می‌کند. طول خط ساحلی استان گیلان ۲۷۲ کیلومتر می‌باشد.

سواحل گیلان قابلیت قایقرانی و ورزش‌های آبی را دارد و ماسه‌های سواحل برای قدم‌زدن، ورزش و پیاده‌روی، حمام آفتاب گرفتن مناسب است. بعضی از سواحل مانند چمخاله، چابکسر و گیسوم دارای قابلیت جذب گردشگر در مقیاس بین‌المللی است.

ب) تالاب‌ها و استخرها: مهم‌ترین تالاب استان، تالاب انزلی است. این تالاب به دلیل جزایر زیبا، انبوه گل‌های نیلوفر آبی، نیزارهای بزرگ که پرندگان زیادی در آن زندگی می‌کنند، چشم‌انداز زیبایی در نظر گردشگران ترسیم می‌کند.

علاوه بر تالاب انزلی، تعداد زیادی از تالاب‌های طبیعی و دریاچه‌های مصنوعی دیگر هم در استان گیلان وجود دارد که تالاب استیل آستارا و دریاچه سد سفیدرود از جمله آن‌هاست.

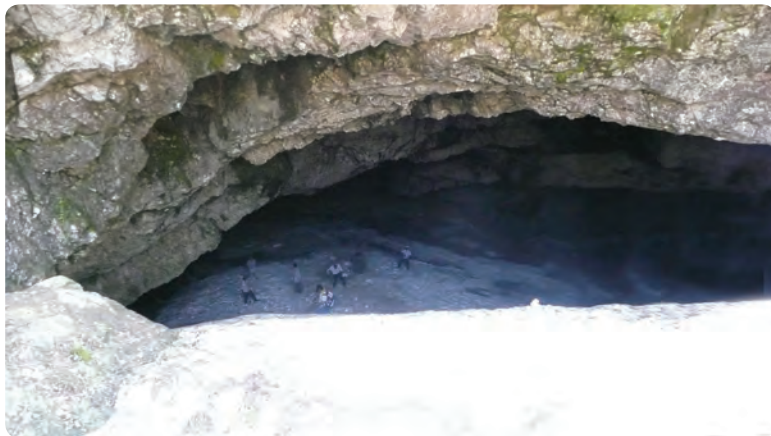
شکل ۲-۵- تالاب استیل آستارا

شکل ۳-۵- مراتع جواهردهشت

شکل ۴-۵- سانسر رستم آباد

شکل ۵-۵- برفچال در کوه دلفک

پ) رودها: بستر رودهای گیلان عموماً در مسیر دره‌های کوهستانی که از جنگل‌های سرسبز و انبوه پوشیده شده‌اند، قرار دارد. این رودها از نظر ماهیگیری و صید قزل‌آلا اهمیت داشته، به دلیل جریان تند خود برای قایقرانی قابلیت دارند.
ت) کوهستان‌ها و نواحی ییلاقی: نواحی ییلاقی گیلان به دلیل تلفیق جنگل، مرتع و رودهای جاری در آن از ییلاق‌های سایر قسمت‌های کشور ما متمایزند و علاوه بر آب و هوای مطبوع دارای چشمه‌های آب معدنی و قابل دسترسی هستند.

در مسیر تمامی رودهای گیلان در قسمت کوهستانی، آبشارهای متعدد وجود دارد. کوهستان‌های آن‌جا برای ورزش‌های کوهنوردی و کوه‌پیمایی، شکار، اسب‌سواری و پیاده‌روی قابلیت خوبی دارند. وجود دریاچه‌های یخچالی در نواحی ییلاقی تالش و غارهای طبیعی در ارتفاعات دلفک در جنوب شهرستان لاهیجان از زیبایی‌های دیگر کوهستانی در این استان است.
ث) جنگل‌ها: علاوه بر تنوع در گونه‌های جنگلی و انبوهی درختان، جنگل‌های گیلان را دره‌ها و دامنه‌ها، رودها و چشمه‌سارهای زیادی همراهی می‌کنند.

تحقیق کنید

از جاذبه‌های طبیعی شهرستان محلّ زندگی خود گزارشی تهیه و در کلاس ارائه دهید.

شکل ۵-۶- پاییز جنگل‌های ماسال

شکل ۷-۵- غار آویشو - شاندرمن

۲- جاذبه‌های تاریخی و یادمانی: قدیمی‌ترین بناهای تاریخی و یادمانی گیلان در کوهپایه‌ها و مناطق کوهستانی است و آثار مربوط به پیش از ورود آریایی‌ها مثل تپه‌های مارلیک در حوالی روستای نصفی رحمت‌آباد رودبار و مسکن ماقبل تاریخ مریان در روستای مریان کرگانرود تالش از نظر تاریخی اهمیت ویژه‌ای دارند.

بیشتر بدانیم

بناها و یادمان‌های تاریخی استان:

- قلعه رودخان در جنوب فومن، قلعه لیسار تالش، قلعه دیزین در روستای دیزین لاهیجان، قلعه لسبو در روستای لسبو اشکور و قلعه بندین در قاسم‌آباد رانکوه
- پل تاریخی لوشان، پل سفارود، خشت پل لاهیجان و خشت پل لنگرود و پل انبوه عمارلو
- کاروان‌سرای لات در سراوان و کاروان‌سرای تی تی در دهکده بالا رود مسیر سیاهکل به دیلمان
- آرامگاه شیخ زاهد گیلانی در لاهیجان، آرامگاه میرزا کوچک در رشت، آرامگاه کاشف السلطنه در لاهیجان و شیخ محمود خیوی در آستارا.

شکل ۸-۵- کاخ آق اولر تالش (یکی از قصرهای سردار امجد در تالش)

شکل ۱۰-۵- گردشگری در لاهیجان

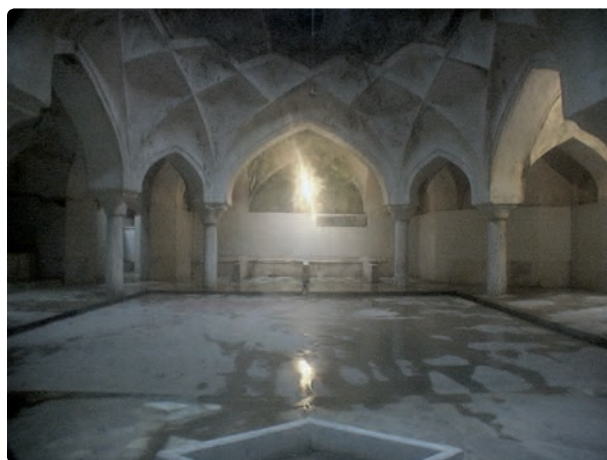

شکل ۹-۵- شهر تاریخی ماسوله

توانمندی‌های استان

شکل ۱۲-۵- پل تاریخی لوشان
(تنها پل ارتباطی به قسمت‌های داخلی کشور)

شکل ۱۱-۵- حمام گلشن لاهیجان

شکل ۱۳-۵- قلعه رودخان در جنوب فومن

شکل ۱۴-۵-ب- درختی کهنسال و غول پیکر در ارتفاعات رودبار

شکل ۱۴-۵-الف- سرو هزارساله هرزویل در رودبار

فکر کنید و پاسخ دهید

- چرا بسیاری از بناهای تاریخی استان به مرور زمان از بین رفته اند؟
- برای حفاظت از بناهای تاریخی استان چه اقداماتی باید انجام شود؟

۳- جاذبه های زیارتی : اماکن مذهبی و زیارتگاه های زیادی در گیلان وجود دارند که بسیاری از این امامزاده ها اهمیت محلی دارند و فقط بعضی از آن ها به دلیل نزدیکی بیشتر و انتساب نزدیک به ائمه اطهار، دارای اهمیت منطقه ای هستند. از جمله زیارتگاه ها می توان به موارد زیر اشاره کرد :

- امامزاده سید جلال الدین اشرف در مرکز شهر فعلی آستانه اشرفیه
- امامزاده هاشم در ۳۰ کیلومتری جنوب رشت

شکل ۱۵-۵- مرقد سید جلال‌الدین اشرف

بیشتر بدانیم

بیشتر مساجد گیلان قدمت زیادی ندارند و از نظر معماری، دارای شکل ساده و بی‌پیرایه‌اند، اما چند مسجد مثل اسپیه مزگت یا سفید مسجد روستای دیناچال (شهرستان رضوان شهر)، مسجد صفی یا سفیدرشت و مسجد اکبریه در لاهیجان جزء مساجد تاریخی استان‌اند که از نظر جذابیت هنری و معماری دارای اهمیت و ارزش توریستی هستند.

فکر کنید و پاسخ دهید

– جاذبه‌های زیارتی چگونه می‌توانند در توسعه اقتصادی شهرهای گیلان نقش داشته باشند؟

۴- جاذبه‌های فرهنگی گردشگری در گیلان: آداب و رسوم و جشنواره‌ها و ورزش‌های سنتی و غذاهای محلی و بومی در نوع خود از ویژگی‌های خاصی برخوردار است. مهم‌ترین فعالیت‌های فرهنگی با جذابیت گردشگری عبارت‌اند از: کشتی گیله‌مردی، ورزا جنگ، لافتدبازی و برخی فعالیت‌ها و سنت‌های دیگر.

غذاهای محلی با مواد تولیدی منطقه که به شکل خاصی آماده و پخته شده، در مهمان‌سراهای محلی عرضه می‌شود که همواره مورد رضایت بیشتر مسافران قرار می‌گیرد.

شکل ۱۶-۵- سفره سنتی گیلان

شکل ۱۷-۵- دامداران گیلانی در شکردهشت

- چند نوع غذای محلی را که در استان بیشتر مورد استفاده قرار می‌گیرد، نام ببرید.
- آیا ممکن است برخی فعالیت‌های فرهنگی که جاذب گردشگرند، به مرور زمان از بین بروند؟ چگونه؟

۵- جاذبه‌های اقتصادی: در نمایشگاه‌ها، بازارهای دائمی و بازارهای هفتگی انبوهی از کالاهای متنوع عرضه می‌شود که منظره‌ی جالب و لذت‌بخشی دارد. بازارهای دائمی که معمولاً در بخش مرکزی شهرها قرار دارند، به کار خرده‌فروشی می‌پردازند. بازارهای هفتگی رشت، لاهیجان، فومن، بندر انزلی، آستارا، لنگرود، رودسر و صومعه‌سرا از جنب و جوش همیشگی و روزمره برخوردارند.

الف

ج- نمایی از بازار هفتگی

ب

شکل ۱۸-۵- صنایع دستی و بازار هفتگی

برای مطالعه

جدول ۱-۵- جاذبه‌های گردشگری استان گیلان به تفکیک شهرستان

ردیف	نام شهرستان	جاذبه‌های گردشگری
۱	رودبار	غار درفک، درخت سرو هرزویل، سوسن چلچراغ، چشمه آبگرم لویه، چشمه آب معدنی سنگ رود، چشمه کلشتر، چشمه آبگرم ماست خور منجیل، سد منجیل و چشم‌اندازهای زیبای کنار سفیدرود، روستای لاق بره‌سر، بیلاق سالانسر، پارک جنگلی کندلات، تالاب سیاهرود و دریاچه تاریک، کوه آسمانسرا، غار تاریک لوشان، پل تاریخی لوشان، بیلاق آغوزین رودبار و بروین سی‌دشت و دره‌دشت.
۲	رودسر	منطقه سفیدآب رحیم‌آباد و منطقه جنگلی سرولات، منطقه بیلاقی جواهردشت، ساحل زیبای رودسر، چشمه آب معدنی سحیران، دهکده بیلاقی شوپیل، مجتمع ساحلی اقامتی (چابکسر، رودسر و کلاچای) پارک جنگلی لهرود، گنبد هشت ضلعی پیرمحله، قلعه بندین قاسم‌آباد و پل تاریخی تمیجان.
۳	رشت	عمارت کلاه فرنگی، عمارت شهرداری، عمارت پست، موزه رشت، خانه قدیری، کتاب‌خانه ملی رشت، خانه ابریشمی، کاروان‌سرای لات، موزه میراث روستایی گیلان، خانه جهانگردی، پارک قدس، بوستان ملت، پل دانشجو و کلیسای آرامنه.
۴	تالش	پارک جنگلی و سواحل زیبای گیسوم، مناطق بیلاقی سوباتان، مریان و تنده‌وین. جاده کوهستانی اسالم به خلخال، قلعه سلسال لیسار، کاخ قشلاق و بیلاقی نصرالله‌خان (سردار امجد)، حمام قدیمی آق‌اولر و مناطق باستانی تول.
۵	انزلی	تالاب انزلی، پارک ساحلی و بلوار، تالاب سرخانگل، کاخ موزه نظامی میان‌پشته، فانوس دریایی، برج ساعت و موج‌شکن، پل قدیمی غازبان، عمارت شهرداری.
۶	املش	مناطق بیلاقی و باغات چای، غار تلاین گورج و هفت خم تله‌سر، چشمه آب معدنی لوزان، یخچال طبیعی ملجادشت، هلودشت و تالاب زر بیجار، پارک قدیمی گلستان، آبی بیجار و میرزا کوچک‌خان، برج و بافت تاریخی املش، خانه‌های قدیمی خاندان صوفی (املش) و قلعه شاه‌نشین قلعه.
۷	آستانه اشرفیه	پارک ساحلی آستانه، اسکله ماهیگیری و قایقرانی بندر کیانشهر، پارک جنگلی صفرا بسته، تالاب بوجاق (کیانشهر)، آرامگاه محمد معین و پل خستی نیاکو.
۸	آستارا	باغ عباس‌آباد، منطقه سرسبز حیران، آبگرم کوه کومه و علی‌داشی، مرداب استیل، طرح ساحلی صدف، بهشت کاکتوس‌ها، آبشار لوندویل، پارک جنگلی بی‌بی‌یانلو، مدرسه حکیم نظامی، قلعه لمیر محله و گورستان باستانی و نه‌بین.
۹	رضوانشهر	پارک جنگلی دکتر دستکار، آبشار ویسه‌دار، مجتمع ساحلی تازه‌آباد و پره‌سر، مسجد سفید یا اسپیه مزگت گورستان باستانی و سکه و میان‌رود و پل آجری پونل.
۱۰	سیاهکل	کوه درفک، منطقه سرسبز دیلمان و اسپیلی، آبشار لونک، چشمه آب معدنی لاریخانی، منطقه آغوزی، آبشار بابا ولی، غار اسپهدان تی‌تی کاروان‌سرا، مناطق باستانی قلعه کوتی، کوه پس و حسنی محله، محله کوتول‌شاه، قلعه دیده‌بانی روستای گرم‌ماور، حمام تاریخی دیلمان، غار لوعلی، پناهگاه سنگی گیلارکش و یرشلمان.
۱۱	شفت	مناطق سیاحتی زیارتی سیاه‌مزگی، چنار رودخان، منطقه بیلاقی امامزاده ابراهیم و امامزاده اسحاق.
۱۲	صومعه‌سرا	تالاب هندخاله، زرگستان و سیاه‌درویشان، باغات چای و مزارع توتون، دهکده بیلاقی تنیان، پارک جنگلی سیاه‌کوه، خرابه‌های قدیمی گسکر هفت دغان، مناره آجری گسکر، پل خستی یا خشت پل، اثر باستانی مناره بازار و سید خروسه.
۱۳	فومن	تالاب خطیب سراگوراب، پارک تفریحی، جنگل‌ها و مراتع سرسبز، غار فوشه، قلعه رودخان و شهرک ماسوله.

تالاب امیر کلاویه، تله کابین، بام سبز استخر لاهیجان، آبشار شاه‌نشین، موزه تاریخ جای ایران و آرامگاه کاشف السلطنه، حمام گلشن، بافت تاریخی لاهیجان، غارنشینان بر یا شیخان ور و خانه صادقی.	لاهیجان	۱۴
تالاب کیاکلاویه، ساحل چمخاله، منطقه لیلاکوه، پارک جنگلی خرما، بلوردکان و مریدان، غار لیارود، پل خشتی لنگرود، خانه‌های منجم‌باشی و دریاییگی، قلعه درزین، پل آجری بلوردکان، بافت تاریخی لنگرود و مجموعه دریاییگی.	لنگرود	۱۵
منطقه جنگلی تاسکوه، آردی دول، منطقه باستانی اسبه ریسه، گردشگاه جنگلی ریزه‌مندان، بیلاق شمالا، چسلی، بیلگاه‌دون، اسپه دشت، دشت النزه و ویرگاه، خندبیله پست، مارچونه، رشته پست، وشنه راه، واشیار، اولسبلنگاه، صی فی، نم نم پست، خشکه دریا، تارگاه ملومه بند، غار آوشو، مناطق باستانی در خانه، گیله سرا، وردم، منطقه یادمانی مشهد میرزا (محل شهادت میرزا کوچک)، مناطق بیلاقی تاریخی سنگ بست، دره خون و خندبیله پست.	ماسال	۱۶

برای توسعه گردشگری در استان زیبای ما چه می‌توان کرد؟

شکل ۱۹-۵- بیمارستان فوق تخصصی بین‌المللی قائم

در قدم اول، تبدیل جاده‌های معمولی به آزادراه یا اتوبان، نقش به‌سزایی در افزایش حجم آمد و شد عبوری، بالا رفتن امنیت مسافران، تقلیل زمان و کاهش تصادفات جاده‌ای دارد و در صورت تحقق اتصال استان به خط راه آهن سراسری، گردشگران زیادی به این استان مسافرت خواهند کرد.

احداث رستوران‌های زنجیره‌ای ارزان قیمت، احداث اردوگاه‌ها برای استفاده عموم و نظارت بر کیفیت بهداشتی و قیمت‌های مراکز ارائه خدمات

گردشگری می‌تواند افق روشنی برای توسعه گردشگری در استان ترسیم کند. برای جلب رضایت گردشگران خارجی و داخلی و افزایش تعداد آن‌ها، تسهیلات گردشگری در نواحی ساحل افزایش یابد و همه جاذبه‌های دور از سواحل و روستاها شناسایی و معرفی شوند. برای به حداقل رساندن صدمات ناشی از توسعه گردشگری، لازم است به ابعاد زیست محیطی در برنامه‌ریزی‌های گردشگری در منطقه توجه کرد. همچنین توجه به گردشگری سلامت مانند ساخت بیمارستان‌های بین‌المللی با تجهیزات کامل تشخیصی و درمانی روز دنیا، همراه با مکان مناسب برای اسکان دوره نقاهت بیماران.

فکر کنید و پاسخ دهید

— به نظر شما چگونه می‌توان ضمن بهره بردن از فواید جذب گردشگر، از ایجاد آلودگی در محیط طبیعی استان زیابیمان توسط گردشگران جلوگیری کنیم؟

— شما در جاذبه‌های توریستی روستاهای منطقه خود را در چه مواردی می‌دانید؟

درس سیزدهم توانمندی های اقتصادی

بررسی توانمندی های اقتصادی استان، در قالب سه بخش اصلی اقتصادی (کشاورزی، صنعت، خدمات و بازرگانی) صورت می گیرد.

الف) توانمندی های کشاورزی استان

کشاورزی مهم ترین شاخص فعالیت های اقتصادی در گیلان است. گیلان در مجموع سرزمینی حاصل خیز و مناسب برای فعالیت های کشاورزی به شمار می آید اما شرایط محیطی آن از قبیل آب و هوا، جنس خاک و قابلیت دسترسی به آب، در همه جا یکسان نیست.

مهم ترین کانون فعالیت های کشاورزی استان، مناطق پست جلگه ای است. زمین های کوهپایه ای به پوشش جنگلی و در برخی مناطق محصولات باغی اختصاص دارد کشت برخی از محصولات خاص زمین های جلگه ای مانند برنج در امتداد درّه ها بر روی تراس های رودخانه ای تا جایی که وسعت زمین و شرایط رویش اجازه دهد، در نواحی کوهپایه ای نیز معمول است. درّه سفیدرود از رستم آباد تا حوالی منجیل و لوشان به کشت زیتون اختصاص دارد.

شکل ۲۰-۵-الف - محصول زیتون

شکل ۲۰-۵-ب - تراس بندی زمین برای کشت برنج در نواحی کوهپایه ای

شکل ۲۱-۵- کشت دانه‌های کلزا - تهیه روغن نباتی

زمین‌های کوهستانی هم عمدتاً محل کشت غلات (گندم و جو)، گیاهان علوفه‌ای و برخی گیاهان دارویی است.

شکل ۲۲-۵- برداشت گل گاوزبان

استان گیلان به دلیل داشتن رطوبت و باران فراوان و با حمایت‌های بخش کشاورزی به منظور افزایش کمی و کیفی محصولات باغی از قبیل اصلاح و احیا و توسعه باغ‌های میوه، تولید نهال و ... می‌تواند محصولات عمده باغی زیادی مثل (چای، زیتون، توت و مرکبات) را تولید کند.

شکل ۲۴-۵- رهاسازی ماهیان خاویاری

شکل ۲۳-۵- برداشت مرکبات

استان گیلان با برخورداری از امکانات و استعدادهای متنوع آبرزی پروری به جهت دارا بودن مزارع پرورش ماهیان گرم آبی، سردآبی و ماهیان خاویاری، آب بندان‌ها، چاه‌های آب و مزارع شالیزاری، یکی از قطب‌های مهم پرورش آبزیان کشور است که در صورت فراهم شدن بستر مناسب‌تر، این فعالیت می‌تواند نقش به‌سزایی در توسعه پایدار و همه‌جانبه استان ایفا کند. گفتنی است گیلان اولین استان در کشور است که در زمینه پرورش ماهیان خاویاری شروع به کار کرد و گونه منحصراً به فرد فیل ماهی را پرورش داد و سبب شد ایران دومین کشور در زمینه تکثیر این ماهی در جهان باشد.

وجود دریای خزر، آب‌بندها به همراه ذخایر غنی آبزیان و برخورداری از زیرساخت‌های لازم برای پرورش آبزیان مانند حدود ۷۰ کیلومتر رودخانه مناسب بندر صیادی و شناورهای صیادی، توانایی انجام صید در حد گسترده را فراهم می‌سازد، اما با وجود این توانایی‌ها، استان ما در زمینه کشاورزی با تنگنانهایی مواجه است؛ از جمله:

- پرشدن نهرها از گل و لای
- طغیان سالیانه رودخانه‌های استان و وارد شدن خسارت به مزارع و تأسیسات اطراف رودخانه
- هزینه بالای احداث چاه‌ها و ایستگاه پمپاژ برای تأمین آب مناطق مرتفع
- کربندی سنتی شالیزارها، کوچک بودن و پراکندگی آن‌ها و عدم بهره‌برداری بهینه از منابع آب و خاک و مشکل استفاده از ماشین‌آلات

- توسعه شهرنشینی و تغییر کاربری زمین‌های کشاورزی

شکل ۲۵-۵- کشاورزی مدرن (مکانیزه)

فکر کنید و پاسخ دهید

- توانمندی‌های کشاورزی شهرستان محل زندگی خود را بنویسید.
- گسترش زندگی شهرنشینی در گیلان چه رابطه‌ای با مقدار تولید محصولات کشاورزی دارد؟

ب) توانمندی‌های صنعتی استان

در استان گیلان، زمینه‌های زیادی برای توسعه صنعتی و معدنی وجود دارد که در مراحل توسعه، می‌توان به حل مشکلات استان و پایین آوردن نرخ بیکاری کمک کرد. تعدادی از صنایع در سطح ملی و تعدادی در سطح منطقه‌ای و محلی می‌توانند در توسعه صنعتی استان مؤثر باشند که به برخی از آنها اشاره می‌شود.

۱- در سطح ملی، استان توانایی توسعه در بخش سلولزی، نساجی، پوشاک، چرم، صنایع شیمیایی، غیرفلزی، الکترونیک، صنایع لوازم خانگی و اتومبیل‌سازی را دارد که صنایع کاغذ و مقوا در تالش، نساجی، پوشاک و چرم در محور لوشان - منجیل، صنایع الکترونیک و لوازم خانگی در رشت و اتومبیل‌سازی در محور لوشان - منجیل نیز مورد توجه‌اند.

۲- در سطح منطقه‌ای و محلی صنایع زیر توانمندی توسعه دارند:

- صنایع و محصولات چوبی در تالش، آستارا، صومعه‌سرا، رشت، لنگرود، رودسر، آستانه اشرفیه و سیاهکل

- صنایع غذایی در تالش، بندر انزلی، آستانه اشرفیه، سیاهکل، رودسر، لنگرود، لاهیجان، رشت و لشت‌نشاء

- صنایع تولید ماشین‌آلات و تجهیزات کشاورزی در محور منجیل - لوشان

در شهرستان‌های مختلف استان، معادن زیادی وجود دارد که در مراحل صنعتی باید مد نظر باشند.

برای مطالعه

جدول ۲-۵- پراکندگی معدن استان به تفکیک شهرستان^۱

استارا	آستانه اشرفیه	املش	تالش	رشت	رضوانشهر	رودبار	رودسر	سیاهکل	فومن	لاهیجان	لنگرود	ماسال
سنگ - آهک سنگ - لاشه	سنگ آهک	سنگ - نما - میکا - سنگ لاشه	سنگ - آهک	ماسه - ریخته‌گری	سنگ لاشه	زغال - سنگ - آهک - دولومیت	بتونیت نما - سنگ لاشه	سنگ - نما - سنگ لاشه	سنگ - لاشه	سنگ - لاشه	سنگ - نما - سنگ لاشه	سنگ - آهک

شکل ۲۷-۵- نیروگاه برق بادی منجیل

شکل ۲۶-۵- کارخانه سیمان لوشان

در توسعه بخش صنعت استان، اصلی‌ترین قابلیت‌های توسعه عبارت‌اند از:

- بالابودن سطح سواد، آگاهی و فرهنگ عمومی، و وجود نیروهای تحصیل کرده و دارای تخصص بالا
- وجود مواد معدنی و مواد اولیه مورد نیاز برخی از صنایع در محل
- برخورداری از امکانات متنوع تولید و توانایی به کارگیری انرژی‌های نوین تجدیدپذیر برای تأمین برق.

۱- در شهرستان‌های بندر انزلی و شفت و صومعه سرا معادن قابل ذکر وجود ندارد.

- چه مناطقی از استان برای تولید انرژی بادی مناسب‌ترند؟ چرا؟
- چرا صنایع و ماشین‌آلات کشاورزی در محور لوشان – منجیل می‌توانند توسعه یابند؟

پ) توانمندی‌های خدماتی و بازرگانی استان

مواهب طبیعی و موقعیت ممتاز جغرافیایی باعث شده است تا گردشگران زیادی از نواحی مختلف کشور به استان گیلان سفر کنند. همچنین، استان ما از طریق آستارا با کشور جمهوری آذربایجان مرز خشکی دارد و به علت فعال بودن این گمرک، شمار گردشگران خارجی در این شهر زیاد است. در صورت توسعه گمرک آستارا و بندر انزلی، علاوه بر حمل کالا به کشورهای حوزه دریای خزر، زمینه مساعدی هم برای جذب بیشتر گردشگران خارجی فراهم خواهد شد که در ایجاد اشتغال در بخش خدمات تأثیر دارد. در بخش بازرگانی وجود دریای خزر، بندر انزلی و آستارا موجب می‌شود تا مبادلات بازرگانی با آسیای میانه و حتی اروپای شرقی گسترش یابد. وجود سوابق طولانی تجارت و مبادلات بازرگانی میان استان گیلان و جمهوری‌های تازه استقلال یافته از طریق بندر انزلی و آستارا، و نزدیکی استان با تهران، علاوه بر بالا بردن توانمندی بازرگانی استان، در افزایش ارتباطات فرهنگی بین کشورهای منطقه نیز مؤثر است.

شکل ۲۸-۵- شهر گردشگری بندر انزلی